

Posudek vedoucího bakalářské práce

Radka Kadlčíková: *Estetická distance*

Bakalářská práce Radky Kadlčíkové s názvem *Estetická distance* je věnována jednomu ze stěžejních pojmů estetiky dvacátého století, psychické distanci britského psychologa Edwarda Bullougha. Byť byl tento pojem Bulloughem rozpracován ve studii publikované již v roce 1912, pozornosti se mu v estetice dostává, bez nadsázky, až do současnosti. Tuto skutečnost se pochopitelně nabízí interpretovat jako důkaz vysoké explanační síly tohoto konceptu. A posuzovaná bakalářská práce se vlastně vydává právě tímto směrem: pokouší se prověřit životaschopnost teorie psychické distance tváří v tvář některým významným kritikám formulovaným v druhé polovině dvacátého století a na počátku století současného.

Bakalářská práce je rozdělena do tří kapitol. V první je čtenář seznámen se samotným pojmem psychické distance prostřednictvím interpretace vybraných momentů klasické Bulloughovy studie. Zvláštní pozornost je věnována otázce estetického potenciálu tzv. nižších smyslů, které se Bullough věnuje na dvou místech své úvahy a která sehrává podstatnou roli při prokázání schopnosti psychické distance zaujmout roli tzv. estetického principu, tedy principu definujícího estetickou zkušenost jako takovou. Druhá část práce nabízí expozice čtyř kritických reakcí na Bulloughovu teorii (George Dickie, Arnold Berleant, Carolyn Korsmeyer a Oswald Hanfling); jako první je představen klasický útok na pojem psychické distance (z pera patrně nejznámějšího a nejvytrvalejšího Bulloughova kritika, George Dickieho) obviňující jej z vyprázdňování a zpochybňující existenci zvláštního postoje coby základu estetické zkušenosti; zbývající tři kritické reflexe pak z různých stran dospívají k tematizaci estetického potenciálu nižších smyslů, přičemž ve všech se v této souvislosti jejich autoři vyrovnávají s Bulloughovým odkazem (všechny ve vztahu k problému nižších smyslů prověřují myšlenku psychické distance coby estetického principu: jak dokáže vysvětlit skutečnost, že nižší smysly sehrávají z hlediska estetické zkušenosti zcela marginální roli). Třetí, závěrečná kapitola je věnována obhajobě Bulloughova pojmu vůči kritickým námitkám představeným ve druhé části. Autorka zde dochází k závěru, že pojem psychické distance je vůči těmto útokům imunní, protože všechny vycházejí buď z chybné interpretace Bulloughova textu (a pak stačí poukázat na takovou interpretační chybu), anebo odmítají existenci psychické distance coby estetického principu, ale chybí jim zase přesvědčivá alternativní odpověď, co by jím mohlo být.

Ze všech tří kapitol působí nejpřesvědčivěji kapitola první. Výklad v ní postupuje systematicky od definice pojmu psychické distance přes vybrané problémy jednotlivých druhů umění (zvolených již s přihlédnutím k otázce tělesnosti) až k samotnému problému nižších smyslů. Zároveň bych vyzdvihl i poslední podkapitolu třetí části, která je věnována polemice s článkem Oswalda Hanflinga. Argumentace zde působí soudržně a přesvědčivě, čtenář se dobře orientuje po většinu rozsahu textu.

Naopak výklad ve druhé kapitole působí mnohdy příliš fragmentárně, některá tvrzení nejsou dostatečně argumentačně motivována a čtenář, který nezná představované texty, by si mohl na některých místech oprávněně klást otázku po roli sdělení, které právě čte, v celku autorčiny úvahy. Mnohdy se dostavuje dojem určité repetitivnosti textu, kdy myšlenky, s nimiž byl čtenář již seznámen, se objevují v obměněné podobě znovu, aniž by k tomu byl zjevný důvod. Autorce se zde nedaří zcela uspokojivě provázat jednotlivé podkapitoly a zároveň se při četbě

stává zřetelnější deficit v podobě ne úplně jasně ospravedlněného výběru autorů a autorky, s nimiž se v práci zachází. A přitom by stačilo málo: čtyři vybrané polemiky pokrývají celou druhou polovinu dvacátého století (od šedesátých let až do přelomu století), zachycují nejobvyklejší typy výhrad vůči pojmu psychické distance a lze u nich identifikovat také nejobvyklejší prohřešky v interpretaci Bulloughova textu. Zároveň Bulloughův odkaz nemohl být přehlížen nově se rodící environmentální estetikou (Berleant a Korsmeyer), která si kladla za úkol rehabilitovat estetický potenciál přírodních jevů a zapojení všech smyslů do estetické zkušenosti.

Z formálního hlediska si v práci bohužel nelze nepovšimnout většího množství chyb v interpunkci. V ostatních parametrech (dodržování citační normy, gramatické chyby, stylistické chyby) není práce zcela bez nedostatků, ale objem chyb je srovnatelný s průměrem ostatních závěrečných prací.

Práce byla se školitelem intenzivněji konzultována zejména poslední měsíc a půl před odevzdáním. Během této doby prošel text zásadním vývojem. Proto je škoda, že autorka nezačala svoji práci konzultovat o něco dříve.

S ohledem na výše uvedené důvody navrhuji bakalářskou práci Radky Kadlčikové *Estetická distance* k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat jako **velmi dobrou**.